

Колеги з Reuters, приміром, виділяють п'ять причин появи журналіста в кадрі:

- для того, щоб довести свою присутність на місці події;
- коли треба щось продемонструвати;
- якщо журналіст є частиною історії, яку розповідає;
- коли бракує відео «перекрити» закадровий текст;
- як місток між двома ідеями в сюжеті.

Варто зазначити, що журналісти регіонального телебачення вкрай рідко вдаються до стендапів, або роблять це невдало. Журналісти часто допускають помилки у роботі над стендапами, тому журналістичні практики дають такі поради:

1. Ніколи не одягайте у стендапі військової форми — ані «своєї», ані «ворожої» — жодної! Це може образити почуття ветеранів й автоматично ставить журналіста «по один бік фронту», тоді як журналіст має залишатися безпристрасним.

2. Ніколи не беріть до рук зброї й тим більше не стріляйте в стендапі! Журналіст не має пропагувати зброю, демонструвати, як з нею поводитися, романтизувати її.

3. Не одягайте професійного спецодягу заради розваги. Шолом пожежника, кашкет залізничника, шапка міліціонера виглядає на журналістові, як мінімум, дивно, робить стендап несерйозним, спантеличує глядача. Виправданням для того, щоби вдягнути професійну форму, може бути хіба ідея сюжету, коли журналіст «мінє професію». Приміром, вирішив день пропрацювати патрульним. Перевдягання доречно й тоді, коли журналіст пише стендап у місці, де без спецодягу перебувати не можна (в операційній, на стерильному виробництві, в шахті).

4. Ніколи не пишуть стендап в обставинах, за яких ви виглядатимете погано чи смішно. Мокре волосся або заціпка для пірнання на носі не додадуть солідності [1, с. 46].

Найчастіше невідповідність одягу можна побачити у холодні пори року. Зокрема часто журналісти беруть коментар в верхньому одязі в приміщенні, інколи навіть не знімаючи головний убір. Так, журналістка ІНТБ у сюжеті за 25.03.2018 брала коментар у пуховику та кофтині з зайчиком у кабінеті чиновника про перерахунок субсидій на літній період.

Прикладом доречного перевдягання журналіста в кадрі є сюжет на ІНТБ за 23.04.2018, коли журналіст знімала сюжет на молокозаводі. Можливо халат та медична шапочка і не додала журналістці привабливості, але згідно з санітарними нормами на підприємстві з виробництва харчових продуктів це є просто необхідним. Однак часто регіональні журналісти уникають появи в кадрі. Зокрема, у сюжеті за 19.03.2018 кореспондентка ІНТБ патрулювала разом із тернопільськими поліцейськими. Впродовж 8-ми хв. дівчина розповідала зсередини як виглядає звичайний робочий день патрульного, але за стільки часу так і не з'явилася в кадрі. Це є негативним моментом, адже такі сюжети набагато краще виглядають зі стендапами.

Взагалі, обираючи одяг для кадру, не варто орієнтуватися на думку найпрогресивнішого глядача, таких — абсолютна меншість. Найкращий порадижник тут — добрий смак і здоровий глузд.

ЛІТЕРАТУРА

1. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1449>
2. URL: <http://intb.te.ua/>
3. URL: <https://www.stb.ua/>
4. Абрамов С. О. Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра. Київ: Дирекція ФВД, 2006. 648 с.
5. Ваніна О. Значення голосу і манери говорити для теле- і радіожурналістів / Телевізійна й радіожурналістика : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2002. 234 с.
6. Поздняков Н. К. Інформаційна телепередача. Москва: Мистецтво, 1998. 272 с.
7. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: Теорія і практика. Київ: Києво-Могилянська академія, 2009. 264 с.

Петрів О.

Науковий керівник: - доц. Одинцова Г.С

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФОНЕТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Викладання української мови в початковій школі починається з вивчення фонетики, коли учні осмислюють взаємозв'язок між звуками і буквами, між вимовою і написанням, що є основою для вивчення лексики, словотвору й граматики. Тому для засвоєння української мови значення фонетики важко переоцінити, адже першоосновою мови прийнято вважати усну форму, її звукову матерію. Саме усне мовлення є

«особливим і надзвичайно складним видом діяльності людини», у якій «досить різнобічно виявляється людська сутність»; усне мовлення «як своєрідний вокально-звуковий субкод дає можливість максимально чітко висловити свою думку та адекватно її сприймати» [1, с. 4].

Тому системне вивчення шкільного курсу української мови починається із ознайомлення зі звуками мовлення, «що є базовим умінням для формування навичок читання і письма» [2]. Незважаючи на те, що ця проблема сьогодні достатньо висвітлена у працях М. Вашуленка, Л. Виготського, Н. Тоцької, Н. Воскресенської, С. Дорошенка, О. Карамана, М. Львова, В. Масальського, Л. Мацько, А. Медушевського, Г. Передрій, Л. Симоненкової, Н. Шкурятяної, І. Синиці, Г. Ушакова, І. Хом'яка, І. Ющука, В. Мухіна та ін., вона є настільки велика й невичерпна за своїм змістом, методами, прийомами вивчення, новітніми технологіями, що й сьогодні залишається **актуальним дослідженням**.

Не досить переконати молодших школярів у необхідності вивчення фонетичного матеріалу, їм слід запропонувати таку систему навчання, яка б викликала тривалу і стійку зацікавленість. Особливу роль у цьому контексті фахівці відводять навчально-ігровій діяльності.

Мета статті – показати можливості формування у молодших школярів фонетичних понять засобами дидактичних ігор.

Досліджуючи роль дидактичної гри з точки зору психології та педагогіки, можна стверджувати, що гра належить до способів підвищення ефективності навчально-виховного процесу. У ході дидактичної гри закладається певна сума теоретичних знань, понять і термінів та низка важливих практичних умінь, якими учні повинні опанувати в процесі вивчення певного матеріалу. Розкриваючи суть дидактичної гри, професор О. Савченко зазначає, що кожна дидактична гра виконує різні функції: збагачує пізнавальний досвід дітей, розвиває мислення, мову, уяву, точність рухів, витримку. Але головна мета включення ігор у навчальний процес – викликати інтерес до навчання. Якщо гра захоплює дітей, вони виявляють максимальну активність, не відчують втоми, їм хочеться досягти найкращого результату. Значущою є думка автора про те, що епізодично використовувані ігри суттєво не впливають на стійкість емоційно-позитивного ставлення дітей до навчального процесу. Отже, потрібна продумана насиченість уроків системою ігор на різних етапах навчання й емоційна підготовка дітей до засвоєння понять, розпізнавання їх суттєвих ознак і самостійного застосування засвоєних знань [4, с. 106].

Формування фонетичних навичок вимагає від учнів великих зусиль, оскільки в центрі навчання є звукова сторона мовлення. Тому більшість завдань повинні базуватися на основі спостережень над природою звуків, роботою органів мовлення, сполучуваністю звуків та їх функцією в мові, що сприяє формуванню фонематичного слуху в молодших школярів. Оскільки основними мовними одиницями, з якими учні знайомляться у процесі вивчення фонетики у початковій школі, є звук, склад, наголос, тому наведемо приклади дидактичних ігор, які можна використовувати при опрацюванні цих понять.

Так, для опрацювання поняття «звук» доречними можуть бути такі дидактичні ігри:

1. Назвати сусідів звука [а] в таких словах: *басейн, плащ, залізо, упав, комахи, каже, драбина, жайвір, малий, гай*.

2. «Наростити звуки»

Сон – слон, пара – парта, міст – місто, коса – косар, коло – колос.

3. «Звук [С]». Для цієї гри можна брати будь-який звук.

1. У назвах якого взуття є звук [с]? (*босоніжки, сандалі...*)
2. У назвах якого посуду є звук [с]? (*сковорода, склянка, салатниця...*)
3. У назвах яких тварин є звук [с]? (*собака, лис...*)
4. У назвах яких фруктів є звук [с]? (*абрикос, слива, апельсин, персик...*)
5. У назвах яких професій є звук [с]? (*стюсар, столяр, суддя, касир...*)
6. У назвах яких меблів є звук [с]? (*стіл, стілець, сервант...*)

4. Ім'я хлопчика заховано в перших звуках слів: фотоапарат, екскаватор, дім, іскра, рука. Як звали хлопчика?

5. Додавши дзвінкий приголосний, утворити нові слова від таких слів: коса (р), рука (в), буква (р), вір (звір), гра (грам), лін (млин).

6. Додавши глухий приголосний, утворити нові слова від таких слів: чума (чумак), коза (козак), буря (буряк), трава (страва), гра (грак), мак (смак), міх (сміх), лан (план), лід (плід), порт (спорт).

7. Дібрати слова, які відповідають таким моделям (Г – голосний, П – приголосний):

- а) ПГПГП (*вечір, ганок, диван...*).
- б) ГПГ (*очі, оса, Іра...*).
- в) ПГПГПГП (*бензин, четвер, компот...*).

Результативній навчальній діяльності учнів сприятимуть також дидактичні ігри, які можна використовувати під час вивчення понять «склад» та «наголос»:

1. Скласти ланцюжок слів таким чином, щоб останній склад попереднього слова був першим складом наступного: робота — тарілка — кара — радіо...
2. З кожної пари слів, переставляючи склади та літери, скласти третє слово — назву українського міста:
ноша + золото = ? (*Золотоноша*)
мир + жито = ? (*Житомир*)
вік + чорт = ? (*Чортків*)
чоло + віз = ? (*Золочів*)
3. Назвати слова, що мають у своєму складі назви нот (до, ре, мі, фа, соль, ля, сі). (*По-мі-до-ри, до-ля, до-мі-но...*)
4. Сконструювати слова:
а) трискладове слово:
перший склад — наголошений у слові *мама*;
другий склад — наголошений у слові *калина*;
третій склад — останній у слові *Світлана (малина)*;
б) двоскладове слово:
перший склад — відкритий у слові *липень*;
другий склад — наголошений у слові *палець (липа)*;
в) з перших складів наведених слів:
бегемот, редиска, залізо (береза);
г) з першого складу першого слова і другого складу другого слова:
пекар, журнал (пенал).
5. Подані речення і словосполучення записати одним словом. У записаних словах поставити наголоси.
1. Те, що сталося, трапилось (*випадок*). 2. Дівчина, яка дружить з ким-небудь (*підруга*). 3. Сто кілограмів (*цєнтнер*). 4. Шматки дерева для опалення (*дрова*). 5. Смушка паперу, яка закладається в книгу (*закладка*). 6. Водій автомашини (*шофер*). 7. Чітко, розбірливо, зрозуміло читати (*виразно*). 8. Учень, який чергує (*черговий*). 9. Вигадане прізвище (*псевдонім*). 10. Десять плюс чотири (*чотирнадцять*) [3, с. 20-24].

Висновки. Цілеспрямована робота з вивчення фонетичних понять у початкових класах засобами дидактичних ігор сприятиме урізноманітненню навчальної діяльності учнів, покращенню її результативності та забезпечуватиме відповідний рівень функціонування пізнавальної сфери молодших школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк І. М. Вивчення фонетики в початковій школі : інформаційний простір проблеми / І. М. Гуменюк, Т. П. Мотрук. – Івано-Франківськ : ДВНЗ Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2017. – С. 4-7.
2. Навчальні програми для 1-4 класів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
3. Одинцова Г. Цікаве мовознавство в початковій школі : посібник для вчителя початкових класів / Г. Одинцова, Я. Кодлюк. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2013. — 208 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – Київ : Абрис, 1997. – 416 с.

Піндера З.

Науковий керівник - проф. Куца О. П.

ІДЕЙНЕ СПРЯМУВАННЯ ЗБІРКИ ПАВЛА ТИЧИНИ «ЗАМІСТЬ СОНЕТІВ І ОКТАВ» В КРИТИЧНИХ СУДЖЕННЯХ

Павло Тичина – один із найяскравіших та модерних поетів ХХ століття. Проте його творчість довгий період (приблизно до 80-х рр.) розглядалась лише через призму радянської ідеології. Таким чином багато геніальних поетичних творів поета, які суперечили комуністичній ідеології довгий час замовчувались, щоб не псувати уже усталене звання «співця» партії. Збірка «Замість сонетів і октав» належали до таких творів, адже вона, як знаємо, стала правдивим свідченням жорстокості того часу.

Названа збірка («Замість сонетів і октав») розглядалась у працях О. Білецького, В. Стуса, С. Тельнюка, Л. Новиченка, Ю. Лавріненка, В. Барки та інших. Першою, однією з найґрунтовніших критичних праць про збірку неї стала праця В. Стуса «Феномен доби або (Сходження на Голгофу слави)», у якій автор дав позитивну оцінку книзі, підсумовуючи, що вона є найкращим зразком модерного твору.

Після виходу перших книг Павла Тичини його творчість привернула увагу насамперед літераторів. У періодичній пресі з'явилися рецензії різного змісту і характеру. Одним із перших відгукнувся В. Еллан-Блакитний – давній семінарський друг митця. У статті «Павло Тичина» він назвав його красою і гордістю нової